
---

1. Wat zegt onderzoek?

Differentiatie = complex

- Differentiatie is
  - GEEN TECHNIEK
  - Technische ingrepen op zich niet genoeg
- Differentiatie begint vanaf de eerste minuut
  - Niet eerst een instructie dan differentiatie
  - Er zijn geen gewoon lessen en dan differentiatie
  - Het is alles!
- Differentiatie = kijk op kinderen!!

Zorg

- Zorg is geen aparte functie
  - Zorgleerkracht ondersteunt en faciliteert (in vormen van co-teaching)
- Zorg is taak van iedereen!!!
  - Basiszorg
  - Maar ook soms gespecialiseerde zorg

www.cefgo.nl

Centrum voor Educatieve Groepen

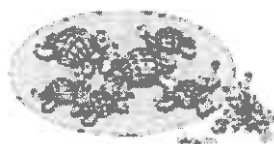

BEDENKINGEN BIJ GEKENDE DIFFERENTIATIEMODELLEN

Differentiatie model Homogene groepen

- Niveaugroepen
- Leerlingen
  - voelen vaak minder druk
  - lijken zich beter te voelen.

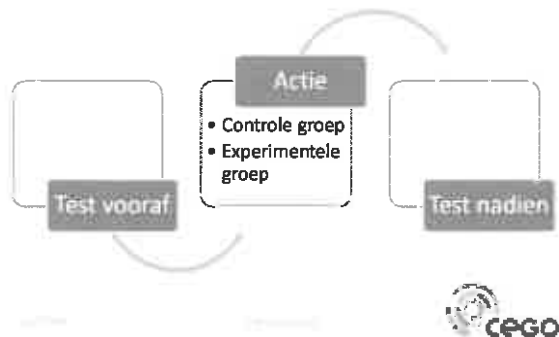

www.cefgo.nl

Centrum voor Educatieve Groepen

Evidence based teaching

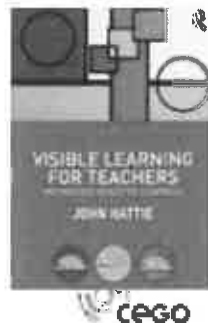

Effect verschil

- 0,2 = klein
- Lager dan 0.4 = laag
- 0.4 = ok/medium (proberen waard)
- 0.6 = goed (sterk)
- 1.0 = excellent (verbetering met 50%)

Marzano

- Werken met drie niveaugroepen
  - Sterke groep 0.14
  - Middengroep -0.03
  - Zwakke groep 0.09
- Binnenklasgroepering 0.16
- Klasoverstijgend 0.04

Onderzoek (1990, 1992, 2001, 2004, 2008)

Het is bewezen dat homogeen zwakkere klassen meer aanleiding geven tot zwakkere resultaten.

(Terwel & Van den Eeden, 1990; Dupriez & Draelants, 2004; Gamaron, 1992; Marzano e.a., 2001; Vernooy, 2008).

Guldemond (1994) onderzoek in Nederland

"Laagpresteerders in homogene groepen deden het slechter dan de laagpresteerders in heterogene groepen."

"Alle zwakke lezers bij elkaar zetten is eenvoudigweg 'dodelijk' voor deze kinderen, omdat ze dan doorgaans langzamere en minder goede instructie krijgen dan de kinderen in de andere groepen."

Onderzoek (1997, 1995, 2008)

"Alle kinderen halen voordeel uit de aanwezigheid van sterkere leerlingen in de groep: de sterke én de zwakke."

(Terwel, 1997; Allington, 1995; Barta & Allen, 1995; Vernooy, 2008)

Verwachtingen in homogeen zwakke groepen

- Verwachtingen van de leerkracht hebben doorslaggevend invloed
- Als de leerkracht de lat laag legt, ga je niet goed presteren

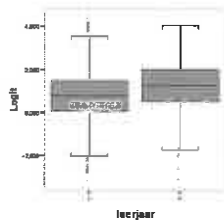
Pygmalion Effect

- People perform better or worse based on expectations of their supervisors/teachers
- Also called "Self-Fulfilling Prophecy"
- Rosenthal and Jacobson study

— 2

Geletterdheid 3 BSO – 6 BSO (Onderzoek CTO)

Marzano

- Werken met drie niveaugroepen
  - Sterke groep 0.14
  - Middengroep -0.03
  - Zwakke groep 0.09
- Binnenklasgroepering 0.16
- Klasoverstijgend 0.04

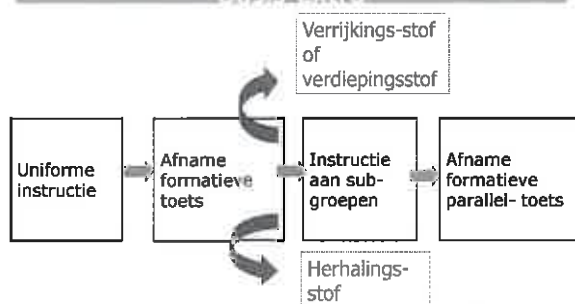
Wat Werkt! In elke lessenreeks!

- Verschillende opdrachten met een andere verschillende moeilijkheidsgraad
  - Beren, tijgers of wolven oefeningen
  - Rupsen, poppen of vlinders
  - Trekkies, Troopers, Busters
  - Blauw, groen, rood
- kinderen kiezen zelf
- Effect 0,58

meer effect

Differentiatie model 2 Basis-extra

11/10/2016

Freya Jansen-Vos

Freya Jansen-Vos (2004) het stelt: "Het verminderen van (interessante en betekenisvolle) activiteiten om tegemoet te komen aan (vermeende) tekorten bij kinderen, zou wel eens eerder de (mede)oorzaak kunnen zijn van gedrags- en leerproblemen, dan een oplossing."

Ambitie mag hoog zijn...

Baraque Fraiture

Is er een verschil?

- Zijn eigenlijk ook niveaugroepen
- Hoe kan je dit opvangen???
- Beren, tijgers, wolven... autonomie
- Differentiatie begint na de instructie...

Differentiatiemodel Individueel werken

- Zelfstandig werken als alternatief
- Leerlingen gaan op eigen niveau aan de slag

Onderzoek

- Sterk geïndividualiseerd onderwijs blijkt geen betere leerlingresultaten te geven dan groepsonderwijs met een klassikale instructie (Fraser et al, 1987; Slavin; Allington).

Conclusies (1)

- **Klassikaal** is belangrijk om iedereen uit te dagen;
  - maar is niet de standaard voor elke dag
  - varianten in instructie
- **Individueel werken** is belangrijk maar een wij-gevoel is sterker op termijn;
  - Dus altijd voldoende oog en terugkoppeling naar de groep
- **Homogene groepen** kan maar heterogene groepen zijn sterker;
  - maar mogen geen vaste homogene groepen maken

Motivatatie (Deci & Ryan, 2006)

Werken aan

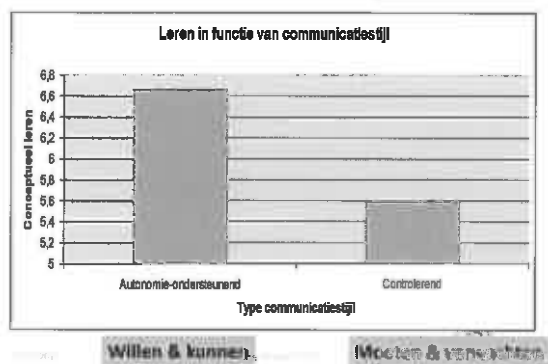
drie basisbehoeften

(ZelfDeterminatieTheorie, Deci & Ryan, 2006)

- **A - Autonomie** (zelf doen)
- **B - Banden, relaties** (samen op stap)
- **C - Competentie** (competent voelen)

Ppt Vansteenkiste

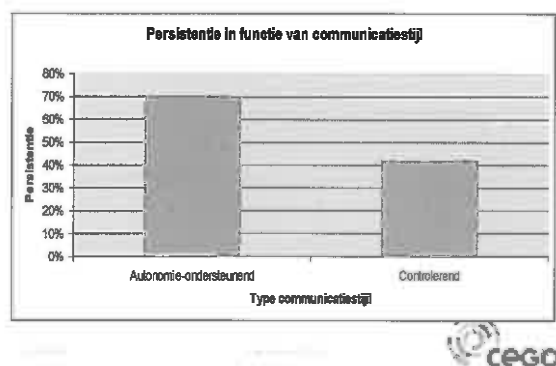

Ppt Vansteenkiste

Conclusies (2)

- Inzetten op (vanuit motivatie theorieën)
  - Mekaar helpen/ positieve sfeer/ ondersteuning
  - Succeservaringen/ groeien
  - Eigenaarschap van kinderen/ growth mindset/ zelfvertrouwen

---

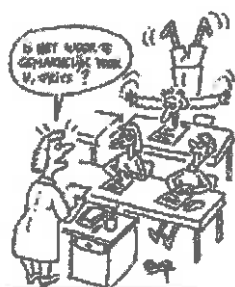

Met vallen en opstaan. Leren uit je fouten.

- Ga op zoek en bespreek met leerlingen
  - De beste fout
  - De leukste fout
  - Uit welke fout heb ik voorbije periode het meeste geleerd?

CONCREET AAN DE SLAG ROND DIFFERENTIATIE

1. Kinderen kiezen

- Kinderen kiezen de opdrachten (Autonomie)
- Het valt niet op in welke groep je zit:
Beren – tijgers – wolven

Pagina 3, oef 3 – 8
+Sterk Rekenwerk

Zichzelfclic

Pagina 3, oef 1 – 4

Pagina 3, oef 1 – 2

Partnerdictiee
Pagina 6

Zichzelfclic

Pagina 12
Oef 1, 3 en 5

---

10 km/uur sneller
Half uur minder lang file

De keuze kan ook verder gaan

- Individueel of in groep
- Kinderen kunnen zelf voorstellen van opdrachten geven (vaak WO-gerelateerd)

Conclusie

- Verschillende soorten opdrachten
  - Verschillende niveaus
- Kinderen kiezen zelf
  - De groepen vallen niet op, zijn niet structureel samengesteld
  - De leerkracht prikkelt en stimuleert om kinderen in hun ontwikkeling te stimuleren

---

Opdracht

- In welke mate doen jullie dit al?
- Welke aanpassingen heb je dan nog nodig?
- Wanneer zou je dit kunnen doen?
- Geef concrete voorbeelden.
- Vragen?

---

2. Instructies

- Is de instructie nodig?
- Instructie = passie overbrengen!
- Vormen van instructie
  - Geen instructie
  - Pre-instructie/ VIP-behandeling
  - Verlengde instructie
  - Kinderen geven les aan mekaar (lezen over de klassen heen)

Langere periodes

- Waar wil je binnen 8 / 10 weken staan met taal en rekenen
  - Doe NU de toets
  - Wie kent het al?
- Tussen 64-72% kan de toets succesvol afmaken.

Juf Mari : 3 of 4 sporen in vierde leerjaar

1. Beginnen met de oefeningen zonder een instructie
2. Instructie aan mekaar en dan de oefeningen maken
3. Beginnen met instructie van de leerkracht en dan oefeningen maken
4. Instructie + aangepaste instructie en begeleiding bij het maken van de

---

Mini-klas

- LIn werken aan opdrachten bij hoeken- en contractwerk
  - 4 tot 5 leerlingen volgen een mini-klas onder begeleiding/met instructie van de leerkracht

11/10/2016

11/10/2016

Juf An en Jenny

- Dag begint met twee korte instructies van 10 minuten
- Dan gaan leerlingen volgens EIGEN KEUZE in drie groepen aan de slag
  - Beren (met instructie, relatief makkelijk)
  - Tijgers (met instructie van medeleerlingen, redelijk niveau)
  - Leeuwen (zelfstandig, moeilijk)

Conclusie

- Varianten in instructie
- Dagindeling kan anders verlopen
  - Vroeger:
    - Vast indeling van lesjes van 50 minuten met instructie –
    - inoefening
  - Nu
    - Korte klassikale instructies naar gevarieerde werktijd met
    - verlengde instructie , helpen van mekaar, lesgeven aan
    - mekaar, partnerwerk, groepswork en individueel werk

Opdracht

- In welke mate doen jullie dit al?
- Welke aanpassingen heb je dan nog nodig?
- Vragen?

---

3. Vertrekken vanuit sterktes Positieve psychologie

Groeiblaadjes

- Woordpakket
- Onmiddellijk een toets
  - 4 juist van de 20
- Einde van de week
  - 8 juist
- Fantastische groei!!

Geloven in groeikracht

AF-REKENEN
DEFICITMODEL

REKENEN OP
GROEI-MODEL

- ☐ van fouten, problemen en gemiste kansen
- ☐ van wat de leerling niet kan
- ☐ achterstandsdenken
- ☐ gevaar van negatieve beeldvorming

- ☐ motivatiekrachten in de leerling
- ☐ Van wat de leerling wel kan
- ☐ ontdekken van mogelijkheden

**WZET OP MOTIVATIE
GROEI-MODEL**

11/10/2016

Cultuur van vertrouwen

- Vijf geboden van Feuerstein (1993)
  - Ik geloof dat ieder kind/jongere onbeperkte ontwikkelingsmogelijkheden heeft.
  - Ik geloof dat ook dit kind/jongere onbeperkte ontwikkelingsmogelijkheden heeft.
  - Ik geloof dat ik dit kind/jongere kan helpen in zijn ontwikkeling.
  - Ik geloof dat ik mezelf kan ontwikkelen.
  - Ik geloof dat de omgeving veranderbaar is.

Joshua Bell
Stradivarius 1713 (35000000\$)
7 mensen gestopt
Verdiend: 32\$

Context

Tijd

- Denkeiland
- Taaleiland
- Muziekeiland
- Beeldeiland
- Sameneiland
- Fijneiland
- Wereldeiland
- Beweegeiland
- Wil –en durfeiland

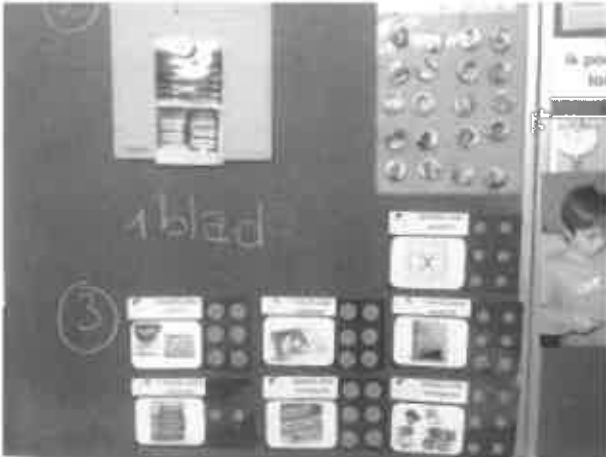

Kevin

Gegenwärtige Situation
Fehlendes (Geplantes)

Opdracht

- In welke mate doen jullie dit al?
- Welke aanpassingen heb je dan nog nodig?
- Vragen?

---

4. Leren van mekaar Naar heterogene groepen

- Je hebt vanuit de groep uitdagingen nodig
  - Rijke taal
  - Goede strategieën
  - Gemotiveerde ontdekkers
- Leeftijdsoverschrijdend?
  - Kleuterklassen
  - Berlijn
- Hoe ver durven we gaan?

Mekaar helpen als het moeilijk gaat

- Tutor-systeem bij juf Hilde klas 3/4
- Helpdesk
- Peer tutoring (Hilde Van Keer)

- Coöperatief differentiëren
  - Spelling
  - Rekenen
- Begrijpend lezen
  - Vaste teksten versus eigen teksten

Opdracht

- In welke mate doen jullie dit al?
- Welke aanpassingen heb je dan nog nodig?
- Vragen?

11/10/2016

Over: 10/10/2016

5. Richt je naar de leerplandoelen

- Richt je naar de leerplandoelen ipv de handboeken
- Kijk of de oefening verwijst naar een kerndoel in je leerplan?
  - Schrap
  - Knip
  - Plak
  - ...

Tijd maken

- Klokkezen?
- Wat moeten ze kennen in derde leerjaar?
  - Wat nog niet?

Opdracht

- In welke mate doen jullie dit al?
- Welke aanpassingen heb je dan nog nodig?
- Vragen?

Differentiatie = motiveren

- Keuzemogelijkheden – autonomie
- Samen op stap – verbondenheid/rekenen op mekaar als het moeilijk gaat
- Succeservaringen : voelen dat je groeit (Growth mindset)

Ludo.heylen@ppw.kuleuven.be

